



აშაქაძის კაბოროტაჟი



№ 18



КНИЖНЫЙ "ХЛОПЪ"
Контора Газетъ
и Журналовъ
С. А. Пурцхалашвили
Багумъ—Нуря.

პურიშკევიზი.

რაგენა არ ვიცი ლმერტომანი!
იღარ მშორადება ეს „მანი“.

ამ სკანდალისტის განმარტებითა
„მ“ „მერზავეც“ათ იკითხებისა.

მ ო ხ ს ე ნ ე ბ ა

(კელიძის*) რევიზიის).

მოწყალეო ხელმწიფე ბ-ნო ეშმაკო! თანახმათ თქვენი მოწერილობისა, ამა ემდინარე წლის იანვრის შუა რიცხვებიდან შევუღდე თქვენ ფრიად მძიმე მონდობილობის აღსრულებას, შესახებ ქ. კელიძის საქმეთა ვითარების რევიზიისა და საქიროთ ვრაც მოვავლინო თქვენს ყურებამდე ქვემოთ აღნიშნული გარემოებანი.

აღსასრული რევილიუციისა.

ადგილობრივი ადმინისტრაციის შორს გამკერტელმა გონებამ უკვე მიაგნო ბუდეს რუსეთის რევილიუციისას. უმთავრესი მომქმენდი კრამოლისანი თვალის ასახევით თურმე გემნაზიასა და რეალურ სასწავლებელში ყოფილან ჩაწერილნი. რამდენიმე მათგანი „დავატომრეთ“. ამათგან ყველაზე ხნიერი 13 წლისა და 7 თვისა არის. ამის გამო კელიძის მოსალოცი დებეში მიუღია ადესელ მიქიაშვილისა და გიგინეიშვილისაგან.

რევილიუციისა.

ცხადზე უცხადესია, რომ ადგილობრივ დაბალ ადმინისტრაციაში ცვლილებას შეიტანენ. ამობენ ძველებს სხვაგან გადაზავნიან და აქ ბოქაული კელიძის ძმებს, ბიძაშვილებს, ბიძიშვილიშვილებს, ბიძიშვილიშვილიშვილებს და სხ. დანიშნავენო. ბახტაძის ადგილას უკვე გამოიყვანეს ქიათურიდან კელიძის ძმა. ქალაქში დიდი სიხარულია, ე. ი. აღფროვანება.

შერლოკ ხოლმსები.

სხვა და სხვა ინგლისებიდან და გერმანიებიდან ჩვენი კელიძისათვის გამოუწერიათ შრავლის უმრავლესი შერლოკ ხოლმსები; მათი ნახვა მუდამ ჟამს შეიძლება ბუღვარის რაიონში, რომელიც უმთავრესათ ყურადღებას იპყრობს.

მეტი სინათლე!

არხად ადმინისტრაციის ისე არ უყვარს სინათლე, როგორც ეს კელიძისათვის. უკვე გამოიცა განკარგულება: თითოეულმა ოჯახმა, თითოეულმა მელქემს შეეძველათ იქონიოს ანთებული ფარანი ღრუბლიან დღეში და ყოველგვარ ღამეში. ამის გამო ბაქოელი ნავთის მწარმოებლები მადლობის აღრესს ამზადებენ ვისთვისაც ჯერ არს.

თანახმათ თფილისის ქალაქის გამგეობისა ჩვენმა ქალაქის საბჭომაც ზედმეტხა რჯათ სცნო ამ განკარგულების შემდეგ ქალაქის განათება. ამ გარემოებას ხელი შეუწყო კიდევ ფინანსის უქონლობამ, რადგან თითქმის მთელი შემოსავალი ქალაქისა პოლი-

* კელიძისი ძველათ ქუთაისის ეწოდებოდა.

ციის და უბრავის მოსამსახურეთა *) შენახვას უნდებდა. ქალაქის გამგეობამ კომისია აირჩია ფანცხანას თავმჯდომარეობით, რომელსაც დაეცა გამოწახოს სახსარი, ადმინისტრაციისათვის ჩვენებური სამადლობელი სადილის გასამართავათ.

„ღენერალის“ დასუსტება.

„ფარის“ მეორე ნომერში მოთავსებული ლექსის „შეთხუზვის“ შემდეგ ღენერალი სილოვანი ფრიად დასუსტებულა და აღთქმა მიუცია ღვთისათვის არასოდეს პოეზიას აღარ გაეკაროს. სათავდაზნაურო გიმნაზია სწუხს ამისა გამო. ვნახოთ ვასტებს თუ არა-ფიც!

ტანისამოსი არ გინდა?

აქაურმა მეკრავალ-ბატონებმა ლოკაუტი დაარტყეს თაფიანთ მუშებს. კოსტავა და ცაგარელი ძლიერ შეშინებულნი არიან: მუშებმა ჩვენ საწინააღმდეგეთ პოლიციას არ მიმართონო“. შესახებ ამისა წერილებიც გაუგზავნიათ „ფარ-ისარის“ რედაქციებში, მაგრამ გაზუთებში არ ჩაუგდიათ. ახლა ამის გამო, და უმთავრესათ იმისთვის, რომ მანეთნახევარი ტყვილათ დაკარგეს წერილის დაწერაში, სახისათვის დიდი დარღვევილობა მიუციათ.

სასიამოვნო თანხმობა.

ადმინისტრაციის მიუმართავს უბრავისათვის: თქვენი ძველი და ახალი სადგომები ცხისისთვის დაგვითმეთო. გამგეობამ ფიცხელი კრება მოახდინა და კ. ბაქრაძის პირით ეს აზრი გამოსთქვა: კეთებით მაინც არაფერს ვაკეთებთ, სადგომის უქონლო ბა ხელს არ შეგვიშლის და თუ ჯამაგირებს არ მოგვისპობენ დავთანხმდეთო. უბრავას მოსწონებია, მიუღია ეს აზრი და მოუხსენებია სადაც ჯერ არს.

რევიზორ-ეშმაკი.

P. S. ვარეშე ზემო აღნიშნულისა ვთხოვთ, ბ-ნო ეშმაკო, გვიშველოთ რამე. აქაურ ქალებში ქორიკანობას იმ ზომამდე გაუწვევებია საქმე, რომ ლამის ერთმანეთს დაერივნ და დახოცონ. თანახმად ამისა თუ დროზე არ მოგვაშველეთ თქვენი მათრახი და სვერმაკუნინი, აქაური „ეს-ფერები“ ღენერლისა თვისისა წინამძღოლობით მათ ამოკლეთას ჩვენ დაგვაბრალებენ,

რ. ე.



*) რასაკვირველია თვინიერ მასწავლებლებისა, ვინიდან მათ აგერ მესამე თვეა ჯამაგირი არ მი ჯღ ო.



მისტიკული.

„ე ა რ ო ს ნ ე ბ ი“.

II

კვლავ მინდა სტვირი მოვმართო,
 მოვითხროთ დანაპირები:
 შესამკობ-სადიდებელი
 ერთობ ბევრი გვყავს გმირები!
 იმათი „საქმე ნალღაწი“
 გასაოც-გასაკვირები,
 ყველას გსმენიათ ვიმეღობ
 ბოლო ჟამს განახშირები.

აბაშიძესა კიტასა

ქუთაისს უძვეს ბინაო,
 იმისი მჯობნი „ეს-ფერი“
 ღმერთმა კი შეარცხვინაო;
 გიორგის ნათესავია
 ნათლი-მამა, თუ სვინაო,
 შავი-ქვისაკენ ქოქები
 მრავალჯერ გაიწვდინაო.

კრიტიკის მიდრეკილებას
 განიცდის ერთობ ფრიადსა,
 აცხოზს და აცხოზს „სტატეებს“
 შინაარსებით წყევლიდას;
 თანაც რეგენულათ მუღამ-ჟამს
 კითხვებსა ჯიჯგნის ღიადსა,
 (ვითა უკბილო ბებერი
 ქვასავით გამხმარ ხშიადსა).

არ იკარებენ სირცხვილსა
 შუბლისა იმის ძვლები,
 უკულმა ხედვენ ყოველთა
 მისი გონების თვალები.
 „იმერელ ამრჩევლოსათ“
 შურისგან განაწვალები,
 ნაცარ-ქექიას მაგონებს
 „მოღვაწე“ შესაბრალები.

მას ჟამსა შინა „სცენიდან“
 „პოგრომებს“ მოციქულობდა
 „შინაურ მტერთა“ სამუსრად
 იმისი გულიც გულობდა;
 უწმაწურ ქორიკანობას
 აროდეს ენაბმულობდა,
 წერილობით თუ ზებირათ
 ურცხვათ, უტრფათ თქმულობდა.

ილიას მოკვლამ ამასაც
 მთლად წარუტაცა გონება,
 ისეთსა მოჰყვა ლალადისს
 ყურად არ გაიგონება;
 ბავშვებში გადაერია,
 („ნაკადულს“ მოეწონება)
 ძრახვა-ჰყო ეზუიტობით
 წაბილწოს მათი გონება.

მოუთხრო „ჩვილთა ქართველთა“,
 რაც წამოადგა პირზედა,
 (ენა არ შეუბოკდებდა
 „შინაურ მტერთა“ ძვირზედა).
 მთელი საათი ილაყბა
 „სამშობლოს“ გასაქირზედა,
 (არ ჩამოხტების ვაგლახათ
 თუ კი შებრძანდა ვირზედა).

მაგრამ: „ჩოჩორსა ურქობით
 არ დაერქმევის ბოჩოლა“,
 ვერა რას არგებს კიტასაც
 ამა ზღაპართა მოყოლა...
 თუ „ბოძოლა“ უნდა, სხვა მხრიდან
 აჯობებს ერი-მო-წოლა,
 დღეს კი, ამ ოინისათვის
 თავს დაეყაროთ „ქოქოლა“.

ახლაც ცულულტობს ეს ვაფი,
 არა ერთ-გზობის ძრახული,
 ფედერალისტთა უნიკო
 კრიტიკი, გამოსახული;
 სურაღს შემდეგში მოგართმევთ,
 თუ რომ არა გყავთ ნახული
 ხელთა მაქვს მისი ფათრეთი
 ძნელი გზით გამონახული.

დღეს კი ვიკმართ რაინდის
 ესოდენ ხოტბა-ქებანი
 ისიც ეყოფა რაც სხვა დროს
 იგემა „გამარჯვებანი“.
 სხვათა დაუხმობთ გმირებსა
 დავსწეროთ მოხსენებანი,
 „ფაროსანი“ რაზმელებისა
 წინ გვიდგას მთელი წყებანი.

„საუკეთესო“ ფედერალისტი.

ვახუტე „ცისკარის“ ფელეტონში ალბათ შეცდომით ბ-ნი ვ. მუსხელია? ვილი „საუკეთესო“ ფედერალისტათ იყო მონათლული. შეცდომით მიგვანია ეს სახელ-წოდება იმიტომ, რომ ცნობილ დრამატურდ ვალერიან ქლავინაზე საუკეთესო ფედერალისტი ჩვენ ვერ წარმოგვიდგენია, არა თუ მარტო თფილისში, არამედ მთელს ქართლში და სრულიად საქართველოშიაც. წარმოიდგინეთ ხარბინის ფულის საქმეშიაც, მან უდიდესი როლი იკისრა, როლი ცილისმწამებელისა, ხოლო რაიცა შეეხება ბ-ნს მუსხელივსა და კომპ. ის მხოლოდ მიზეზიან ბავშვებსავით მარტო ფედერალისტ“ თავმჯდომარეს თხოულობდა და ამასთანავე როგორც არა ურიგო „სკანდალისტი“ საქმის ჩაშლაშიაც რიგიანი გამოდგა.

ამგვართ „ცისკარის“ მეფელეტონეს არავითარი უფლება არ ჰქონდა „საუკეთესო ფედერალისტი“ სახელი ორბიანი რედაქტორ-დრამატურდისათვის ჩამოერთმია და ვიციცა, თუნდაც ცალმხრივი მოსამართლისა სკანდალისტისათვის მიენიჭებია.

მიუხედავთ ამისა ბ-ნი ვ. მუსხელია? ვილის შეუფერებია ასეთი „საპატიო“ სახელი და ერთი ორი ციდა წერილიც დაუწერია ვალერიან ლავინას ვახუტე „ისარში“. მაგრამ რაღა ეწერილებოდა ამ დალოცვილს კაცმა არ იცის. ფედერალისტთა სამსახურათ ვანა არ ეყოფოდა, რომ სამედიატორო სამართლო ჩაშალა, მიუხედავთ მისი „ქეშმარიტი“ შედგენილობისა? ჰაი ჰაი რომ ეყოფოდა, მაგრამ მუსხელივს უნდოდა სავსებით შეერჩინა „საპატიო“ სახელი „საუკეთესო ფედერალისტისა“ და ძველ სამსახურს ამ წერილით ერთი უადრესი სიყალბეც დაუმატა. ამ სიყალბის შემდეგ მართლაც უფლება აქვს მას „და დაჯდეს მარჯვნივ გუნდისა, რომლისა სიფილიდესა არა აქვს დასასრული“.

ზემოხსენებულ სიყალბეს გარდა ერთი სასაცილო ამბავიც დამართა ჩვენ საუკეთესო ფედერალისტი“. მას საიდგანლაც წარმოუდგენია, რომ „საუკეთესო ფედერალისტობა“ იგივე და ივია რაც საუკეთესო სოციალისტობა და შიშის ქარი გასდგომია—ჰაი გიდი სად იყო მაშინ ერთი მათრახის კუდი, როცა ამას ფიქრობდა. სად გაგონილა ბ-ნი ჩემო, ფედერალისტობა და სოციალისტობა ერთმანეთში აერთიოს თუნდაც სრულიად გოროდოვოს? ეს მარტო მხოლოდ „საუკეთესო ფედერალისტების“ ნიშნობლივი თვისებაა. შეშინებული ტვინი რას არ დაუყვებს, მაგრამ ასეთ უმნიშვნელო რამეზე თუ გადაიროდა აბა ვის ეგონა! „როცა თქვენი რეკომენდაციის ნაყოფს ვიგემებო“ ბოდავს შეშინებული ტვინი „საუკეთესო ფედერალისტისა“, „მაშინ, გი-

წოდებთ ნამდვილ სახელსო“. ნუ გეშინათ ბ-ნი ფედერალისტი! პირობას გაძღვეთ ამ სახელ-წოდებისათვის „ნიშადურის“ სრული ნომრების მეტს არაფერს არ მიიღებთ. სილოვან ხუნდაძე თქვენზე ბევრათ გაბედული ყოფილა, რადგან თავისი ხელით სწერს, რომ საუკეთესო თუ არა; კარგი ფედერალისტი მაინცაა.

მთელი ჩვენი სისამართლოები პოლიტიკური საქმეებით სამსეა ბ-ნი „საუკეთესო ფედერალისტი“ აბა სად გაგიგონიათ „ფედერალისტობისათვის“ ვინმე დაესაჯოთ? რამ შეგვანიათ ასე საშინლათ? დღევანდელი მოსამართლეები იმათ ებრძვიან, ვინც მათ ებრძვის და თქვენ „საუკეთესო ფედერალისტობა“ ხომ მარტო სოციალ-დემოკრატებს ებრძვით? ეს უპირველესი საქმე თქვენი მოღვაწეობისა „საკონომ ნე კარატესია“, და მივიკრს რამ შეგვანიათ.

მაშ ვერე მიუხედავთ იმისა, რომ 1) თავისი ბავშვური „კაპრიზით“ ვ. მუსხელია? ვილმა სამედიატორო სამართალი ჩაშალა. 2) მიუხედავთ იმისა, რომ საპასუხო წერილი ერთი უზარ-მაზარი სიყალბე კვლავ გამოაცხობ და თავზე დაიხურა, 3) მიუხედავთ იმისა, რომ ჰეტრე სურგულაძე სოც. დემოკრ. აჩუქა და გუნცაძე პარტიიდან გააგდო, ვ. მუსხელია? ვილი მაინც არ არის „საუკეთესო“ ფედერალისტი, რასა შინა ხელს ვაწერ.

დამე.

მსურს, რომ ვიმღერო!

მსურს, რომ ვიმღერო ვამბიარულდე, სხეებსაც ვასმინო სიმთა უღერანი, იქნება წამით მაინც დამშვიდდეს დარდით აშლილნი გულის ძკერანი.

მსურს, რომ ვიმღერო, გულსა არ სჯერა ამბობს, თუ რა გაქვს გასახარელი, და, ან რით ძარვიძს, რომ ვანიშქარეო რაც ჩემში ბუღობს მწარე ნალველი.

მსურს, რომ ვიმღერო, სხეებიც ვამღერო დარდების მონა სულ ვერ ვიქნები, მაგრამ, რომ ვიწყებ, გული არ სჯერა, შემომაწვება მწარე ფიქრები.

მსურს, რომ ვიმღერო, რადგან უდროვით ბედმა მარგუნა მწარე დარდები, ან რა ქუაა სულ ნალველი ვსვა, მეორეთ ხომ ვერ დავიბადებთ?!

მსურს, რომ ვიმღერო, ეპ რა მამღერებს სასიხარულო რა დამრჩენია,

რის განკურნებას ხალხი ემსხვერპლა, ის წყლული კიდევ მოსარჩენია.

მსურს, რომ ვიმღერო, მაგრამ ჯერ არა უგულო მღერის ნუ გაქვს იმედი, და არც ვიმღერებ სანამ მშრომელ ხალხს, არ შეეცვლება ტანჯული ბედი
ალექსანდრე კვაჩაძე.

გურული სცენა.

აღუკატი-სმატრიტელი.

მართალია დიდი სწავლა არ მიმიღია მარა ჩტოუკათო, ერთი ჭი დილმომანინ აღუკატი მანც ვერ მჯობებუდა საქმის დაცვაში. მუშტარინ ბეერი მუფდა ანკი რეიზა არ მეოვლებოდა, მე ტყავს კი არეკაცს ვაძრბდი—ვისც რა მოედინისიებოდა იმას ვკურდებოდა; ერთი გზობა ერთ ვახასს ერთი კალათა ჭეიში გამურთავი მეტი ავერი ქანდა—ამის გულისა მოელ სამ საათს ვიღაზნაკე. მართალია როცა საქმეს ვიცავდი ხან რუსული შემომავლებოდა ხან სტატია არ გამასხენებოდა, მარა არ არც ამით ვაფუშებდა საქმეს...ერთი გზობა დამაფიქტა სტატია, ბეერი ვიქექე თავა, მარა არ იქნა ვერ გვესხენე. მეტი გზა აღარ იყო და მოვასხენე სუდაის ცასნოდინ სუდას „ნა ასნაჟინი ვესე სტატია უსტავა ი სვოდა რუსკავო ხაკონა ი სუდამბოთაფოესტვა ზრომე აზრავდით მით კლიოტრ“. იფსურტუნს სუდაიმ და ზერეოჩიკა მარა დამსაშვე მანც გამართლეს. ხანდა ხან რუსულში ქართულსც ჩავაგერბი. მკალითად ერთი გზობა სუდაის უთხარი „თნ ბოლშე ვზაიდ ვადრე სდედოვადო“ მარა ასე იყო თუ ისე ნიკოკაჟე ვეკაჟის რუსული მანც ვინციდი და მას თუ კი მიროფოთა ზოსრედნიკობა მისცეს მე ციხის სმატრიტელობას ვინ შემეციდებოდა. ნიკოკი ერთი გზობა ზანტინი ვარაულებო იყო. აფხანიკებს მასხარათ ვაჯდენ აჯდებული და ცხენს კულში გარხადა ამოსცხენ*) ცხენმა დეიწუო გვანტრიბი. კამანდერი გაჯავრდა—ნიკოკამ მოასხენას: „ბარან კამანდარ ლომად ზოდ კულმ კარნიეუ მასვიტ მით ტოვარიშ ჩორტვიტო“. ბეერი იდინეს. მეოერ გზობა ვესდის ნახანიკეს უთხრა: „კავოთ, ვინაჟ ბეჟანუმ სბუჟადარ კვერცი ვრვიტ“. მარა ავი აფერია, ვესდის ნახანიკე დასარენკოს ვარესი უთხრა: „თ ვინკარ სობ ნა ვამ დობ ტანკულ! მე ამფერათ არასოდეს არ შემეციენია რუსული. საქმეც კარგა მაილიდა მარა კანდა შექენებული რეფოლოუცია და მეც და ნიკოკასც ბოიოტი მოგვარტეეს... ვიარეობით ორივე ჭირანსხვით—ვათამ ორივეს ვამი გვერდა არე კატი არ გვეკარებოდა... მარა დეოდოტა

რუსები—ასშენ დმერთამ რეკტიის ოჯახი, მუაწვა და მუანათა, გადაადრდილეს მთელი ოხურგეთი. განთლდა ჩენი გული. ბეერი იახლა კამანდინს, ბეერმა შესწირა მადლობა. ვაწირადების ღაკამის ამოდეიზა მეც ვიასელი მოვასხენე ჩემი ზორდუქით სმისოკი—დეუწიგე ეველადერი ვინ რას ჩადიდა ვინ რას შობა. გესერადს მოვეწონე. სდაიტეს ზოვოდოსტა—მიბრძანა—ნიჩეო ვაშე ზრეეოსხდაიტელსტოთ ია ბუდე ზეშემო სტიატ მეთკი—უთხარი მოკონა ჩემი მორჩილება, მომცა ბილეთი იმფერი რომ ეოვედოვინ შემეძლო მასთან მისვლა, დამრიგა, დამინიშნა ვამიგარი მეც დავფცურდი. მეტი ხლობა რომ დამემსხურებია ჩემი საყუთარი შეილიე კი გადავასხვადეიე. დამიფასეს სამსხურე ციხის ნახანიკობა მომცეს. ვამიგარიც კი მაქ და გამოსრჩენიე ბეერი. ჩემი დროი ქე მოვეჭამე ასე კარკად და აწი ჩემითაც კი წავებტი... იმის დადრი მაქ...

პიტნა.

ჩენი კორესპონდენტების საუურადლებით.

ვევლიან, სადაც კი პარლამენტარული რეჟიმი, პარლამენტს უფლება აქვს შეითხვისა. ზოგ ქვეყნებში ეს უფლება სრულია, ზოგან კი—კულმოვეცილი, როგორც, მაგალითად, გერმანიაში და რუსეთში. ამ უფლებით ხალხის წარმომადგენლებს ქვეყნის ბატონ-პატრონებს ან უქანასკლთაგან და ან მათ ავეტემბის მიერ ჩაღწერილ სხვა და სხვა უკანონო და უმსგავსე მოქმედების შესახებ პასუხს ავებინებენ და, სადაც ხალხს სრული უფლება აქვს, იქ ამ შეითხვის უფლების წყალობით ხშირათ მთავრობასაც ვაღმთაყუებდენ ძირს.

ჩვენს მაღლიან ქვეყანაში კალბ მოღვაწეთა მიერ უმსგავსო საქციელოს ჩაღწეა დიან რამ ხშირი მოვლენაა. ამიტომ ურიგო არ იქნება „უმშაკის მათრახში“ შეკითხვათა განყოფილება გაახსნას. მართალია უსგავსობათა ჩამდენ ვაქტულ ვაებატონებს ჩვენი შეკითხვა მათ თჟიდ ადგილებიდან ვერ ვაღმთაყუებდეს, მარა საზოგადოების წინაშე ზომ დანარტყებს მათ მთელი მათი სოკრტე-სიგანით. მამ მოვეართოთ ჩვენი მათრახის კული და სხვათა ზორის, შეკითხვებით წავეწყვიტრიოთ ის სამათრახე ვაებატონების პაკიეცემულ ზურგებს.

შეკითხვები.

1. მოეხსენება თუ არა „უმშაკს“, რომ ფედერალისტების მიერ ფ. მახარაძის საწინააღმდეგოთ წამოყენებულ სახიზლარ ცილის წამების გასარჩევით დანიშნულ სამედიატორო სასამართლოს ზოგიერთმა წევრებმა, გუნიასაგან არჩეულებმა, პეტრე სურგულაძემ და ვახტანგ მუსხელივამ—მოინდომეს შედგინათ ფედერალისტთა სასამართლო და ამ მიზნით მთ უარყვეს სასამართლოს თავმჯდომარეთ ნეიტრალური პირები და სამაგიეროთ წამოაყენეს „ყოვლად მიუდგომელი“ ფედერალისტები ივ. ზურაბიშვილი და სხვ. და თუ ეს მოეხსენება „უმშაკს“, ასეთ უმსგავსოების წინააღმდეგ რა ზომების მიღებას აპირებთ?
2. მოეხსენება თუ არა „უმშაკს“, რომ ფ. მახარაძის მიერ არჩეული მოსამართლეები, რომ ფედერალისტთა დიდებული განძრავვა (სასამართლოს ჩაშლა) და არტულებულიო დასა-

*) მაშინ გუნიას ნიშნადური არ იყო, თორემ იმას ამოსცხებდენ.

სამართლო არ დაშლილიყო, იძულებული გახდენ გუნის დელიკანდების მიერ ნაჩვენები პირი აერჩიათ თავმჯდომარემ, ამ თავმჯდომარემ კი თავის არსებისაგან, პეტრე სურგულაძისა და ვახტანგ მუსხელივისაგან შეადგინა სახელოვანი ტრიო და ამ ტრიომ სასახელო ფედერალისტთა უარყო სამართლიანი მოთხოვნა—ფედერალით სასამართლოს პირველი სხდომის ოქმი და მით დაამტკიცა თვისი უმწვერვალესი „მიუღვამლობა“? თუ ეს მოეხსენება „უმჯავს“, ვეითხებით მას: რის ღირსია ეს სახელოვანი ირაკლი-პეტრე-ვახტანგი და რა ზომების მოღებას აპირებს მათ გასადაშიანებლათ?

3.

მოეხსენება თუ არა „უმჯავს“, რომ ფედერალისტებმა მათ მიერ წამოყენებული საზოგადოებრივი ცილის წამება ვერაფრით ვერ დაამტკიცეს და მიუხედავად იმისა, რომ სასამართლოში ყავდათ უმრავლესობა სახელოვან ტრიოს სახით, მაინც ვერ გაბედეს განაჩენი გამოეტანათ—ორჯერ-ორი შეიღისათა და ამიტომ ტრიოს ერთმა წევრმა, სახელდებ ვახტანგ მუსხელივმა თითზე დაიხეია უმნიშვნელო მიზეზი (როგორ შეკადრეთ მის ბრწყინვალეობას კნინა ნინოს სიცრუეს ამბობს) და რომ სასამართლო ჩაეშალა, მოჰკურცხლა სასამართლოდან, ამნაირათ მისი ბრწყინვალეობა კნინა ნინო მან სასამართლოზე მალა დააყენა და სასამართლოს დაშლით ვითომდა იხსნა მანისი უჩუბხულ მდგომარეობისაგან? მოეხსენება ეს ხომ „უმჯავს“ და თუ მოეხსენება, რამდენ ყანწ სპერმაკულის ანხადებს ყოვლად მიუღვამელ მსაჯულ ვახტანგ მუსხელივისათვის?

4.

ხომ მოეხსენება იმავე „უმჯავს“, რომ მერე, როცა სასამართლო ჩაშალეს, დიდებულ ტრიოს ფ. მახარაძის მიერ არჩეულმა მსაჯულებმა წინადადება მისცეს გამოქვეყნებინათ ყოველივე ის, რაც სასამართლომ ამ საქმის შესახებ გამოარკვია, მარა საისტორიო ტრიომ, როგორც „მიუღვამლობის განხორციელებამ“, ეს წინადადება უარყო (ალბათ იმ მოსაზრებით, რომ საზოგადოება არ მაცნობდა გამოძიებულ მასალას, მაშინ ხომ ცხადზე უხსადესათ დამტკიცდებოდა ფედერალისტთა საზოგადოებრივი ცილის წამება?) თუ მოეხსენება ეს „უმჯავს“, მომიგოს შემდეგ კითხვაზე: რა ეკადრება არა მხოლოდ მასალის გამოქვეყნების უარყოფით, არამედ ფ. მახარაძის მსაჯულებს იმ გულუბრყვილობისათვის, რაც მათ წინადადებაში გამოკრთის: ნუ თუ არ იცოდენ იკინმა, რომ ამ საქმის სინათლეზე გამოტანა რომ სდომებოდათ ირაკლი-პეტრე-ვახტანგს, განა სასამართლოს ჩაშლიდნენ? ჰო და ამ გულუბრყვილობისათვის კახუხესან და ნანეიშვილს სპერმაკულის რამდენიმე წვეთი ჩასაყლაპავათ ეკუთვნით, თუ არა?

5.

ხომ მოეხსენება „უმჯავს“, რომ ფედერალისტებმა ეს ჭორის გუდა, მათთვის ასე სამარცხვინოთ დადგუკული, სოციალდემოკრატების ხალხში მისილის გასატყობათ თავის ორგანოში ჰპერეს და ჰპერეს და ბოლოს გამოახტუნეს და ააბლაყუნეს საცოდავი გუნია, რომელიც ფედერალისტებითურთ ერთად მათ მიერ შეთხუხულ ჭორის მორვეში ჩაიხარჩო? ჰო და თუ ეს მოეხსენება „უმჯავს“, გვიანსუხოს; რა უშველის ჭორის მორვეში ჩაფლუბა ამ ხალხს, შეიძლება მათი იქედან ამოყვანა, თუ მუდამ იქ უნდა განისვენონ?

6.

ხომ მოეხსენება „უმჯავს“, რომ როცა სამედიატორთა სასამართლო ასე სამარცხვინოთ დასრულდა ფედერალისტებისა და გუნისათვის, ამ უკანასკნელმა თავის აყრადგულ

„ნიშადურის“ ფურცლებზე ყოვლათ უტიფრათ კვლავ ბანი-მეორა იგივე საზოგადოებრივი ცილის წამება? და თუ ეს მოეხსენება, ამის შემდეგ არის თუ არა საჭირო გამოკვლეულ იქნას გუნის სქელი შუბლის კანი იმის გასაგებათ: კიდევ შერჩა მას სინდისის ნიშანწყალი, თუ არა?

კენტი

ცდელ-ცხელი ამბები.
(რუსეთის ცხოვრებიდან).

დიდ საყვედურს გვწერენ პეტერბურგიდან და სიმართლე რომ თქვას კაცმა ღირსიც ვართ საყვედურის. რაღაც ოხერი „სპერმაკულის“ გამოვიგონეთ, მივადექით და მარტო კავკასიაში ვასმევთ ჩვენ ავთიმყოფებს და რუსეთი ხომ სულ დაგავიწყდა. ამ მხრით სწორეთ რომ ვიწრო ნაციონალისტობა გამოვიჩინეთ. აგერ რამდენი ხანია რაც „სპერმაკულის“ ხმარებაშია და აბა ვანგებ იკითხეთ ქართულის მეტს თუ გადაუკარავს ჯერ ვინმეს. სახელმწიფო დუმის დეპუტატები წერილებს წერილებზე გვიგზავნიდენ, ბოლოს დეპუტატიც კოხვიით მოგვყარეს: არიქათ პურიშვევიჩი გადაგვერია; გვიშველეთ საქარათ მოგვაწოდეთ „სპერმაკულის“, თორემ საქმე ცუდათ არისო, მაგრამ ჩვენ ყურიც არ ვათხოვეთ. ჩვენ კარგათ ვიცოდით, რომ პურიშვევიჩის ხან გამოშვებით მოსდიოდა სიგიჟე და გვეგონა „უსპერმაკულის“ შესაძლებელი იქნებოდა მისი მორჯულება. იმედი გავიცრუვდა. პურიშვევიჩის მოქმედებამ ყოველივე მოლოდინს გადააქარბა. სახელმწიფო დუმის 22 იანვრის სხდომაზე ის ავიდა თურმე ტრიბუნაზე და თვალების ბრიალით და კბილთა ხრქიალით მორთო ყვირილი მარა, რა ყვირილი, მილიუკოვი „პალდეცი“ მილიუკოვი „მერხავეცი“ო ღირსადესა პურიშვევიჩი. მთელ დუმის შიშის ზარი დასცა თურმე ამ ამბავმა, როგორც გვატყობინებენ, კავკასიელი დეპუტატებს გარდა, შიშით ზოგი სტოლებს ქვეშ შეტყენ და ზოგიც კულუარებში გაიქცენ. პურიშვევიჩი ბოლოს როგორც იქნა დააშოშინეს და გამოუცხადეს, რომ დუმის 15 კრებაზე აღარ მივიდეს. ესლა მთელი დუმა გვთხოვს გავუზახუნოთ „სპერმაკულის“, რომ ამ ხნის განავლობაში იქნება როგორმე განკურნონ პურიშვევიჩი. ჩემის აზრით „კუდინთან“ ერთათ საჭიროა მათრახის გაყოლება ზოგიერთ დეპუტატების შესახებებლათ

— ამ დღეებში პეტერბურგში ჩამოვიდა ცნობილი ბანკირი მენდელსონი. გაიგეს თუ არა მისი ჩამოსვლა გახეთქება ერთი ამბავი ასტეტეს: ალბათ ფულების სესხება უნდათ და იმიტომ დაიბარესო, როგორც ჩვეულებათ აქვთ ხელათ ოფიციალური განცხადება გამოაქვეყნეს, რომ მენდელსონთან სხვა საქმე გვაქ და მის ჩამოსვლას ფულის სესხებასთან

არავითარი კავშირი არ აქვს. ეს რომ ცხადად უცხადესია აბა ამაში ექვი ვის დაებადება, ისე როგორც იმაში, რომ რუსეთის სესხი არ ესაჭიროება. ესლა ირწმუნებიან მენდელსონი იმიტომ დავიბარეთ, რომ გვინდა ერთი დიდი საქმე დაიწყეთ და გერმანიის კაპიტალისტებს მივცეთ ხელშეწყობა. ამ საქმისთვის საჭირო ყოფილა 28 მილიონი მანათი, (აბა რა ფეხებია 27 მილიონი მანათი) ეს დიდი საქმე, თურმე ნუ იტყვით, კავკასიაში უნდა დაიწყეთ. ჰაი გიდი ბიჭო, მართლა თუ ჩვენში დაიწყეს, კავკასიის ბედს ხომ ძალი არ დაყვეს მაშინ. ხოლო თუ ამ დიდ საქმეების დაწყებას მენდელსონის კავკასიაში ჩამოსვლაც თან მოყვა, „სპერმაკულინი“ და მათრახი ჩვენი საქმე იყოს.

* *

— გურულებს რომ საზოგადო მოღვაწის დაფასება არ სკოდიანთ ეს აშკარაა. გენერალმა ტოლმაჩევა მთელი თავისი ძალ ღონე შეაღია გურიის კეთილ-დღეობას და იმის მაგიერ, რომ დაეფასებოთ მისი ღვაწლი ერთი ადრესიც კი არ მიართვეს წასვლის დროს და მხოლოდ მარტო დავით ხუცესმა და კომპ. გაუმართა სადილი. თუ გურულებმა ვერ დააფასეს, სამაგიეროთ ადგესლები ალტაცებაში არიან მისი მოქმედებით. დღე არ გაივლის ისე თურმე, რომ რაიმე ახალი არძანება არ გამოსცეს ტოლმაჩევა და სულ ისეთი გენიოსური, რომ უცხოეთის ელჩები ყოველ დღე დეპეშებს გზავნიან თავიანთ მთავრობასთან გენიოს აღმინისტრატორ გენერლის შესახებ. ამას წინათ გენერალმა პოლიციელებს უსაყვედურა ლაჩრები ხართო და სასტიკი ბრძანება გასცა, რომ გოროდოვოებს „შეწყობული“ გქონდეთ თოფები და დაინახოთ, თუ არა კრამოლნიკი მაშინვე ესროლოეთო. რასაკვირველია, რომ გოროდოვოები ბრძანებას ასრულებენ და ჩქარა დამშვიდდება ადგესა. ახლად გადაყვანილ ბოქალულ მიქიაშვილისთვის ნავთსადგურის დამშვიდება მიუხდვია და ისიც შესდგომია რეფორმებს. როგორც ლანჩხუთში, აქაც პირველი „რეპეტიცია“ ფარნებზე გაუმართავს.

* *

— „რუსთა კავშირი“ში დიდი არეც-დარეცა მოხდა. შეიბნენ ლიდერები, პურიშკევიჩი და დუბროვინი. პურიშკევიჩმა ქურდობა ჩაიდინა, „რუსთა კავშირის“ საბჭოდან საჭირო ქაღალდები მოიპარა, რომ დუბროვინის წინააღმდეგ საბუთები ხელთ ჩაეგდო და კავშირიდან გაავადეს. მარტოთ დარჩენილი პურიშკევიჩი შეუღბა ცალკე კავშირის შედგენას, ჯერ შეადგინა „მართლმადიდებელი კავშირი“, მაგრამ არავინ არ ჩაეწერა შიგ, შემდეგ შეადგინა „სუსანინის“ კავშირი, მაგრამ ვერც აქ იშოვნა

წევრები, შემდეგ შეადგინა „წმინდა გიორგის“ კავშირი, მაგრამ აქაც მარტო დარჩა. ესლა „მთავარ ანგელოზ მიხაილის“ კავშირი დაუარსებია, მარა აქაც უმტყუვნებს ბედი. საბრალო პურიშკევიჩი. თუ რამე უშველა „სპერმაკულინი“, თორემ მისი საქმე წასულია.

* *

— 10—16 თებერვლამდე პეტერბურგში მოხდება „რუსთა კავშირის“ სიეზი. შავრაზმელები შიშობდნენ ნებას არ გვაძლევდნო, მაგრამ 22 იანვარს უკვე მიიღეს ნებართვა. ამ სიეზზე თავს მოიყრიან მთელი რუსეთის ბნელი ძალები. სიეზი განიხილავს შემდეგ საკითხებს: 1) ხალხის წარმომადგენლობის გაუქმება რუსეთში (ეს კითხვა უკამათოთ მიღებულ იქნება) 2) თვითმპყრობელობის აღდგენა (ამასაც უკამათოთ მიიღებენ) 3) დიქტატურის გამოცხადება (ამასაც უკამათოთ მიიღებენ) და სხვა. სიეზის კრებები დახურულ კარებში მოხდება. მიუხედავად ამისა წინადადებას ვაძლევ, „ქვეყნის მატარახის“ რედაქციას გაგზავნოს თავის კორესპონდენტი და თან ერთი მათრახი და ბლომათ „სპერმაკულინი“ გაატანოს, რომ დელეგატებს გაუმასპინძლდეს.

* *

— 29 იანვარს მოხდა სახელმწიფო დუმის კრება. კრებამ განიხილა შემდეგი კანონპროექტები: 1) სახალხო განათლების სამინისტროს—ა) გადაღებულ იქნას 4 მილიონ 500 ათასი მანეთი გრიგორიევის მხარის სოფელ კუტომანის ორკლასიან სასწავლებელში მოსწავლეთათვის (სხვირის მოხოცვის ტაქტიკის პრაქტიკულათ შესასწავლათ. ბ) საყოველთაო განათლების პროექტის თანახმათ, შემოღებულ იქნას ყველა სასულიერო სასწავლებლებში და სემენარებში ცხენის დაქედვის ახალი სისტემა, რათა მომავალ მღვდლებს შეეძლოთ თავიანთი ჯორების ჭედვა. 2) შინაგან საქმეთა სამინისტროს—ა) გადაიღოს 4 მილიონ 320 ათასი მანათი გოროდოვოების ზარბაზნებით შესაიარებლათ. ბ) გადაიღოს 3,5000 მანათი ჯაშუშ-პოლიციელთათვის ქუჩაში საჯდომ სკამების სასყიდლათ, რადგან ფეხზე დგომით რვეპატიზმები უჩნდებათ. 3) უწმინდესი სინოდის—ა) ახალი წესები ხუცეს-დიაკონ შორის თავფების გაყოფის შესახებ—ბ) წირვის დროს ეკლესიაში დამთქნარების ახალი სისტემა. და სხვა. „მუშაობის უნარის“ მექონე დუმამ ყველა ეს კანონ-პროექტები ამ კრებაზედვე განიხილა, ზოგი უკამათოთ მიიღო და ზოგიც კომისიას გადასცა.

გუჯა.

ქართული მოღვაწეები.



სილოვან ხუნდაძე

ანუ

(ღენერალ ოტ ავტონომიი)

წინასიტყვაობა:

საქართველოს ცაზე ბევრი ვარსკვლავი ნათელი და სხივოსანი. ამათ სხივი უხვად ეფინება სამშობლო არც და წარსულის გზას უნათებს. ერთი ამ ვარსკვლავთაგანაა უნიჭიერესი გრამატიკული ჰოქტი სილოვან ხუნდაძე, ქუთაისელი ძველათგან „ღენერალათ“ წოდებული.

სილოვანი როგორც პოეტი.

ქართულ სიტყვა გახმულ ლიტერატურას შთან რუსთაუელს შემდეგ არც კი ასოკონ ასეთი შესანიშნავი და დრამა აზროვანი ლექსება, როგორის წარმოშობაც ჩვეულებათ აქვს სილოვანის ბედნიერ მუხას. ეს დიდებული ნიჭი უკვე გამოჩინებული იყო 1886 წელსაიგ, ოდეს „ივერიის“ 46 ნომერში დანაშუღია მის შესახებ შემდეგი:

„შენს სარკმელს ქვეშ ვდევარ გიმზერ“
ჰე პოეტო სილოვანო,
და ქუჩაზე რჩევას გიწერ
მოძმეს, ჩემო გულოვანო!
თუ გსურს სძლიო „ლიაკენებსა“
„ძალით ზეციით მონაბერიო“
პროზა იქით... გამოლაშქრდი
„სასარკმელი ჩანვის გღერით“.

დახ, როგორც ხედავთ შეველეტონე „ივერიის“ მას უწოდებს „მუხას ზეციით მონაბერს“ და ეს მასკავირველად არც უმიზეზობ. უნდა გასსოვდეთ რომ ეს გახლდათ ამ ხანებში, როცა ნიჭი ჩვენი რანდ-მოგონსნის განვითარების უმადლეს წერტილზე იდგა და დღევანდელი ჩინაყობა არ ეტეობოდა. შემოხსენებულა შეველეტონე განაგრძობს ამა დიდებული მუხას აღწერას.

„როს ის, (ვინაც არ აღმერთა
„პოეტო შორის ხარაბუხა“),
შედრკეს, როცა დაინახოს
შენი ბრმა და კოჭლი მუხა,
მუხა უშნო, უღაზთო,
არც გვიანი და არც მალი
გრანობით მოკლე, რითმით გრძელა
ორიფებით დამავალი!
ასე ჩემო სილოვანო
არ „ლიაკენო“ ჩინოვანო...“

(აქ იველეტონის ავტორს წერტილება იმისთვის დაუსვამს, რომ სიტყვა სილოვანზე ვერაფერი რიფში ვედარ შეუწყვია გარდა „ივერიის ბიბლიოვანის“ და პროტესტს უცხადებს შვანის ნათიანს ასეთი არა ჰოქტური სახელის არჩევისათვის.

შემდეგ ამის იგივე შეველეტონე „ივერიის“ ცნობილი ილია ხონელი გამტანაში აღვიწესსავს უმწვერვალესს ნიჭს სილოვანისას და იტყუება:

მოდგმა მოსდევს უსათუოდ
ლიდ-კაცების გვარონობის...
თუ ასეა, რათ გვიკვირდეს
მისი ზიზლი დიაკნობის?
ან მოდგმით თუ მდაბიოა
და თვით არის ჩინოვანი!!
ნეტაც ზამენო: არის სადმე
ღენერალი სილოვანი?
თქმულა: ვის რაც ბედმა მისცეს
დაჯერდეს და მას უბნობდეს
მუხა მიწას მუშაობდეს
ლიაკონი დიაკნობდეს
ციტუნ-კიკუნა პოეტი
სარკმელ ქვეშ ციუნობდეს
ღენერალი სილოვანი
სილოვანობდეს, ღენერლობდეს“.

მას შემდეგ რაც ეს ლექსი დაიწერა აკერ ოცდა ერთი წელიწადი და ამ ხნის განმავლობაში დიდებული ნიჭი ქუთათური რუსთაველის ერთხელაც არ ჩამოშტარა თავისი თხოფებური მწვერვალდამ.

და კვლავ იპყრობს ყურადღებას
„პოეტო შორის ხარაბუხა“
თავს დაგვჩხავის სილოვანის
ერთობ ბრმა და კოჭლი მუხა.
აღრინდელზე უფრო ჩღუნგი,
აღრინდელზე მეტად მყრალი
გრანობით მოკლე, რითმით გრძელი
ორიფებით დამავალი.

სილოვანი როგორც გრამატიკოსი.

მუხედავით ზოგადიში ონიფანთ სიარულითა, სილოვანი ქართული ენის რიგის მცოდნეთ ითვლებს და მისი გრამატიკა სხვა ამგვარებს თუ წაწილდეს, თორემ უკან მაინც არ ჩამორჩება. მისი საყვარელი სჯავნი უმეტეს ვოვლის ზმნაა. როგორც მოკმეხეხება ზმნა იმგვარ სიტყვებს ჰქვია, რომელნიც მოკმეხეხებას თუ მდგომარეობას გამოხატავენ და ზმნა გრამატიკოსიც, როგორც უმთავრესად მომქმედი აღმანის ამგვარებს იგვლეკს.

სილოვანი როგორც პედაგოგი.

საქართველო დარბიას რიგისი მასწავლებლებით ზემო ზესტალოცებში სულ ცალი სელის თითებზე ჩამოიოვლებიან. სილოვანი როგორც ინსპექტორი თუ თანაშემწე ინსპექტორის სათავეში უდგას ქუთაისის სათავად-ახხურო გიმნაზიას და უმზადებს მამულს მომავალ გმირებს. აღზრდის საქმეში ის მომხრეა ძველი პედაგოგის ვეტხუბ ზირთაგვისა, რომელიც მოწინააღმდეგე იყო მისწავლეთა მოთქმეული დასჯის, მაგრამ საღიროთ მიანდა გერეთ წოდებული „მომენტალნი სოტრიასენი“ „უცბელი ახუ მოულოდნელი შეხედრევა. აი რაში იდგომარეობს ეს უბრალო საშუაება: ვსთქვათ მოწინააღმდეგე არღვეეს სასწავლებლის რამე არსებულ წუბიბებს. მასწავლებელი უნდა მეფარდეს და გაუფრთხილებლათ გაართყას ენაში. აქედან წარმოსდგება „მომენტალნი სოტრიასენი“. ეს მეტრის მეტი სიმამტიური ზეულებსა, მაგრამ საუბედუროთ ცნობილ პედაგოგებში ჯერ მართო სილოვანი უკეს მოახრეთ.

სილოვანი როგორც პუბლიცისტი.

პუბლიცისტობა ეს ისეთი ფინია, რომელიც ერთ-აღვას ახრბობს სილოვ, მეტადრე მას უინც შიგ მოუზადებლათ შესტობაეს. ზემო ახლო წანსულში ბურე ისეთი დამხრწავლი გვში გამოირიყა და ბურინც ცოცხალ-მკვდარი ჯერ კიდევ დაფართოსლობს სახიფათო ტადლებზე. სილოვან ზუნდაეს კარგა ხნისა აშლილი ჰქვინდა სილოვრელი პუბლიცისტობისა, მაგრამ სთაბაღა ისა, რომ ონიფანები აღარ გამოადგა ამ საქმისთვის. ქართული მეითხეული იცნობს მის „კოლქლს და ბრმა მოზას“ სილოვ როგორც პუბლიცისტი ის თითქმის უცნობი იყო ილია ჭეჭავაძის შეკვლელობამდე. ამა დროიდან მდის ფრთას მისი „ონიფანური“ პუბლიცისტობა, რომელმაც „მკვლელების და მცველების“ შემდეგ „ჭეშმარი-ტა“ ქართველის სასელი მოაიზოფა ზემო სიმამლოში და გასეთა „ფარის“ გამოცემამ საშუალება მისცა იგლავ შესდგეს თავის ონიფანსზე.

ინტორიკოსი.



მ მ თ მ ა ა.

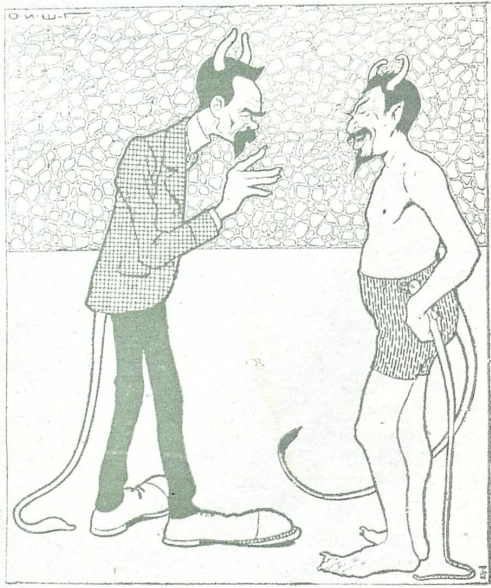
(ვირი დავკარგე)

(ვირი დავკარგე ცალ-თვალა, მრავალჯერ კურტან ნადები, „სანიშადურე“ კურსებზე ნასწავლი მონამზადები.

ცილის წამების გოდრებით საოკრათ ჩამოჯორგილი სასამართლოდან მომკვიდა ფეხზე არ ეღვა ბორკილი; უცებ გაიხსლტა ხელიდან ტლინკები შეატრიალა; ვეღარ გავიფე სად გაქრა რა ჭირმა გაატიალა.

დღესაც დავეძებ სახედარს „ცალ-თვალა“ ნიშანდებულსა „სანიშადურე“ კურსებზე გაწრთვნილს და მომზადებულსა.

მწუხარე



ორი ემბავი

კეთილშობილური პავრომის ნიმუში.

პირველი. (ახლოდ ჩამოსული კახეთიდან) ღმერთმა დავიფაროს ძიო, ღმერთმა კახეთში მოგზაურობისაგან.

მეორე. როგორ, აზნაურები ბუნტობენ?

პირველი. არა მე მოგზაურობაზე გელაპარაკები. რომ ასეთ უბედურ მგზავრობას ვერც ხონიდან სამტრედიამდე, ვერც საჯაოხოდან ჩობატაუ-

რამდე. ვერც ქუთაისიდან რაქამდე, ერთი სიტყვით ვერსად ვერ შეხვდები.

მეორე. რა არის ამის სისაშინელი? მაგრამ რადროს მგზავრობაზე ლაპარაკია, ერთი იმას მომიყევი რისთვისაც გაგაგზავნე. მართალია გაზეთებში რომ წერენ?

ზარგულა. თითონ ურიათუბანში, სადაც კეთილშობილური „პაგრომი“ მოხდა არ ვყოფილვარ, მაგრამ სხვაგან კი ყველანი ამას გაიძახიან „გამოფედერალისტებულ“ კნიაზებს რაზმის შედგენა და კახეთის გლეხთაგან განთავისუფლება უნდათ.

მეორე. ზარალი დიდი?

ზარგულა. „ზარალი“? არა, სულ რამოდენიმე კაციისაგან შესდგება. ისინიც იშვიათი ღირსებისანი არიან, რომ მათზე ლაპარაკიც არ ღირს.

მეორე. როგორ, განა კაცებიც არის მკვდარი? ამის შესახებ გაზეთებში რომ არ ეწერა?

ზარგულა. ვინ ამბობს არისო. მე „ზარალი“ სხვა მეგონა. „ზარალს“ სოფლებში თითონ რაზმს ეძახიან და მეც ის მქონდა სახეში, თორემ ურიათუბნის აწიოების დროს მხოლოდ რამოდენიმე დუქნის ფანჯრები ჩაულეწით რუსულათ.

მეორე. ახლა მართლა ირაზმებიან?

ზარგულა. ამბობენ ირაზმებიანო. აგერ რამდენი ხანია, ერეკლე კახის შემდეგ კახურ თავადაზნაურობას არ განუბანია მახვილი თვისი და „დალაჩრდა“ ხალხი. თუ ასე დიდხანს გაგრძელდა გადაგვარდებითო ამბობენ თურმე და მოუწოდებენ ახალგაზრდა კნიაზებს რაზმში ჩაეწერეთო.

მეორე. ვინ მეთაურობს ამ საქმეს?

ზარგულა. მეთაურები ჯერ საიდუმლოთ უნდა შევიინახოთ და წამოიღო დახურულ კარებში გეტყვი. (გაღიან).

„მეზამი“ და „ნიშადური“.

(მიბაძვა).

ერთხელ „ეშმაკს“ „ნიშადური“ შეება და შექაპასა:

—მე რომ ძალზე აყვროლდები, ვით ნიორი, ანუ პრასა, ყოველ გვერდის გადაშობაზე გულს აურევე წამკითხავს; შენ რას იზამ ამის ფასსა??

მას ეშმაკმა უპასუხა უბადრუკს და სუნით მყარალსა: ოდეს პატრონს დაემსგავსო, „ნიშადური“, გუნისა, ზედ მოგასხამ საკმარისად პილილის წყალს, ანუ ძმარსა და დაგიცხრობ მაგ სიმყარულეს, მოვანერებ ამის ქნასა.

კიდეც უთხრა „ნიშადურმა“: (ვინ დაუშლის ამის თქმასა) მოვბატონებ თანამშრომლოთ უჩინარს და რიშ-ბაბასა, შევახტურებ სალანძღვათ რიგოლტოს ღვინით მოვრალსა, ავაშორებ არე-მარეს, გავანდლებ სულის თქმასა; შენ რას იზამ ამის ფასსა?!

აქ „ეშმაკმა“ უპასუხა: „ნიშადური“, ბედავ რას? ოდეს ყბედებს წამომისეგ უსირცხვილოს უტიფარსა, საშვალეებს გამოვძებნი ჩემი თავის დასაფარსა: კუდნის ვასმეგ მათ თითო წვეთს, გავაშვებ ვითა მკვდარსა.

კიდეც უთხრა „ნიშადური“: (ვერ აჩერებს ყბედი ყბასა) პირს მოვუხსნი ქორის გულას, წამოვროშავ იმდენ ავსა, სათვალავი რომ არ ქონდეს, ვერ ართმევდვ მეონი, თავსა, სიკრუე და ორპირობა შენებურათ მე არ მძავსა,— ისეთ ქორებს მოვიგონებ, რომ კითხავდეს ორი სამსა, (მეთუ აღარ დამიჯერებ, კითხე ამ ჩვენ ლგუნისა).

თუ ამითაც ვერას გავხდი გამოვიყვან მე ჩემ რაზმსა და გაჩვენებ ჩემ ძალ-ღონეს,— ავაქუცავ ზურგზე ტყავსა. შენ რას იზამ ამის ფასსა?!

„ეშმაკმა“ რომ გაიგონა გაეცინა ერთი, მასა, თქვა: ქუთაზე შერეულა და ბუტუტურობს რა და რასა! ამისთანა მატრაყვეცი, უნდა გითხრა, რომა მძავსა.

ამ დროს „ნიშადური“ რაზმით ზე მოადგა იმის კარსა. წამოვარდა აქ ეშმაკი სტაცა ხელი იარაღსა,— გადუქნია, ზურგნი მათნი გრძნობდენ მძიმე იარასა. უკუ იქცა რიგოლტო, იღვჯეს წვერს და უღოვამ-თმასა. უკან მისდევს მას რიშ-ბაბა (მონადირეს ძლიერ გაესა) პროკოპია უჩინარს ფხანს ანაცხუნებ ზურგის კანსა მირბის ყველა, მიძუნძულეებს, საქმეს იქმენ ამ სძირასა.

მხოლოთ სიმყაროთ აჯობა „ნიშადურმა“ აქ „მათრახსა“.

ბლიკვაძე.

წერილები ეშმაკისადმი.

სამბრამია. ძმო ეშმაკო! როგორც ვაზეთე-ბიდან გვესმის ახლა კულტურულ მუშაობაზე არი-ან გადარეული ყველა მოღვაწეები, ვიდრე პოლი-ციამდე. ამისათვის გავკანდიერდებით და გთხოვთ ერთი ინახულო აქაური რკინის გზის სკოლა. სამი მეოთხედი სკოლის გამგეებისა იმდენათ უწინგვით იქცევიან, რომ არა მგონია შენი კულისის თითო ბოთლი არ შეიშრონ. ამ წელში სკოლას სუბსი-დიასავით რომ ეძლეოდა ის მოუსპეს და ღარიბ მოსწავლეთათვის რამე სხვა წყარო უნდა გამოენ-ახათ. გამართეს, შენ ხარ ჩემი ბატონი, წარმოადგენა და ცოტა გროშებიც იშოვნეს, მაგრამ განაწილე-ბის მაგივრათ კასაში შეიტანეს. ეს ავი გულით კი არ მოსდით, მაგრამ რა ქნან? ღანგე სულ იმას ფიქრობს სად წავიდეს საქეფოთ, ბ-ნი არუთინოვი მშობლების მიერ არჩეულია და მასწავლებლების ცვლას უნდება, ხოლო რაიცა შეეხება სადგურის უფროსს იმისი გულითადი მწუხარება თქვენ აღბათ კარგათ მოგხსენდება. ამ ზაფხულზე ძველი ოქროს მადანი აღმოაჩინა, 2000 დაეკარგა და ამაზე დარდს უნდება. ღარიბ მოსწავლეთათვის დასარიგებელი ფულის გამანაწილებელი კაცი კი ვერ იპოვეს.

ახლა შენი იმედი გვაქვს. თუ ამაო როგორმე გამოაფხიზლებ, რითაც იქნება სულ ერთია, დიდ კულტურულ სამსახურს ვაგვიწვეთ, რის უღრმესი მთხოვნელი ვარ მთელი სამტრედიის პირით.

ალაგეთური.

ხაშურიდან.

ძმო ეშმაკო, გაცნობებთ საქმესა მეტათ საშურსა: ერთი თუ ძმა ხარ მოხედე ამ მიყრუებულ ხაშურსა. აქ შენ ბევრს ნახავ მამებლას და მოკინკლავე კაცუნებს; კარგს იზამს შენი მათრახი, თუ ყველას გაუტკაცუნებს. ნახავ იასონ ბოჯაძეს, უვიც კაცს, მეტათ ფიცხელსა. სდევნის ჩვენს ამხანაგებში ჟურნალ-გაზეთის მკითხველსა. სწავლასა, წერა-კითხვასა, ეძახის „ბა-ბუასა“, თვით ყოყლოჲინობს, იქადის სოლომონ ბრძენის ჭკუასა.

ძმო ეშმაკო, აწ შენ სცან, ბრძენია თუ ჭკვა-მახინჯი, თან წამოიღე გენაცვა ტენის საზომი საშინჯი.

როცა ვაზომვას მორჩები ძალიან ვაგვიცნება, მაგრამ ძმავ, ფრახილათ, იყავი იასონს კი ეწყინება.

ჩიქორთულ რუსულს მოგაყრის: „ახტი!... თებე და თებეო“...

მაგრამ შენ ამა ღანგეზე მათრახი შეაღებო. ვადაკარ, როგორც შეიძლო არ მოერიდო ტკენასა მიხედვს, რომ მეტსაც მიიღებს, თუ არ მოიშლის კბენასა.

ლაღუშვილისკ უთხარი მანაც მოუკლოს ენასა, თავი ანებოს უგნურმა მორიელივით კბენასა.

ახსოვდეს ის დრო, „ერთობის“ სიმწრის წუთს რომ განიცდიდა; ამხანაგების წინაშე ოფლის ღვრით ბოდიშს იხდიდა.

„ერთობა“ დღეს მკვდრათ ჩათვალა და ტყავში აღარ ეტევა; ხალხს ერთობის კაცს აძულეებს; უგუნურ საქმეს ეწევა.

ძმო ეშმაკო ნუ გავგხდი ამისგან დასაჩაგრათა. იმედი გვაქვს, რომ შენს მათრახს მისცხებ და მისცხებ მაგრათა.

ფონ-ტეფო.

მწერი. თუ ძმა ხარ ეშმაკო ნუ დაგვიტოვებ უყურადღებოთ მიხაკო დეისაძეს. საქირთა პირადათ მისი ნახვა. სხვას ნუ ანდობთ. როცა სწერმაკუდი-ნი მიაღებინოთ უთხარით გარეთ სიარულს (და მე-ტადრე ფხებიქსთან) თავი დანებოს, რასაკვირვე-ლია რომ არ გაცივდეს.

ალაგეთური.

ფოთი. ძმო ეშმაკო! მას შემდეგ, რაც თქვე-ნი „კრესერო“ გავიდა ფოთის ნავთსაყუდელიდან, შენი ბედნიერი თვალი ჩვენსკენ არ მოქცეულა. რომ იცოდე რამდენი საქმეებია!!!

ამ წინაზე, მშვენიერი ამინდი იყო და ქალაქ-ში გასერიანება მომეხალისა. პირველ ყოვლისა, რა-საკვირველია ბულვარისაკენ ვაგვიმართე. გზაზე ერთ საინტერესო ამბავს გადავყვარე. ერთი ქალბარა შერ-თული კაცი გაცხარებით ედავებოდა ახალგაზრდა ხმალ-ხანჯალოსანს.

— რა მიქენი აი! რეიზა დამილუპე ოჯახი. შენ გენდღე ბიძია, სანდო კაცია მიქიაშვილიო და ახლა რას გავს აგი?!

მიქიაშვილის სახელმა დამაინტერესა ლე ვკითხვ: — სბორშიკი ხომ არ ბრძანდებით მოხუცო მეთქი?

— უკაცრავად ქ-ნო! მე აზნაური გიგინეიშვი-ლი ვახლოვარო, ამყათ მიპასუხა მოხუცმა. მე თავი გავანებე გამოკითხვას, მაგრამ ბოლოს ისევე თი-თონ აზნაუკა განაგრძო:

— ცოტა ფული კი არ არის ქ-ნო! სულ 68000 მანეთი ჩავაბარეთ, ერთმა მოქრა აზნაურებმა—მიწის გადასახადი და ჩემსავით თავ-მოგლეჯილი ახლა რამ-დენი დარბის!!!

არ მოველოდი მიქიაშვილიდან და ძლიერ მე-
უცხოვა

სულ ცოტა გავშორდი ნაწყენ აზნაურს, რომ
წინ კბილის ექიმი აარელოვი შემომხვდა. შუბლზე.
ქალაქის ნაღლეჯი მიეკრა, ისე როგორც ვასაქი-
რავებელ ოთახებზე იციან, და ეწერა: „კბილის
დაპლომბვა არა უმცირეს 10 ქანქარისაო“. ჩამიარა
წინ და გამშორდა

მე ბუხტისაქენ გავეშურე, რადგან იქ სამოწ-
ყალო „ბაღნიცა“ მეველუებოდა. მივადექი, მაგრამ
კარგებზე ფართვ განცხადება ეკრა ზედ წარწერით:
რადგან ექ. ჩხენკელმა „ბაღნიცა“ ლარიბების საღ-
გურათ აქცია, ამიტომ დავხურეთო“ ხელს აწერდენ
ქალაქის მამები, რადგან საკუთარი გვარის მოწერა
ყველამ იცის.

ძალიან ნაწყენი გამოვბრუნდი უკან და ტერ-
ნიკოგოსოვის ბინას მივადექი. ერთი ათაშურიანი
კი მეგლო ჯიბეში და არ მეგონა უსიამოვნება თუ
შემხვდებოდა. ექიმი კარგებშივე ხელ გამოწვდილი
მომეგება. მე სალამს მაძლევდა მეგონა რაიცა ერ-
თობ მეუცხოვა, მაგრამ გამოირკვა, რომ ხელი გაა
სამაჯელოსთვის გამოეწია, მეც ამოვიღე საწყალი ათ-
შურიანი. ექიმს არ ესიამოვნა მისი დანახვა, რად-
გან ის თურმე მანეთზე ქვეით არავის პატივს არ-
სცემს.

აქ კი შემრცხვა, ძმაო ეშმაკო, და გაწითლე-
ბული გამოვარდი ვარეთ. კიდევ კარგი გზაზე მღ.
ბობოხიძე შემხვდა და მიჩჩია: ექიმებთან სიარულს
ისევ ილოკო და ღმერთს სანთელი აუთნო ისა სჯო-
ბიაო. რაღა თავი მოგაწყინო, ძმაო ეშმაკო, შენ
თითონ ხედავ რამდენი საქმე აქვს ამ კურთხეულ
ფოთში შენს დალოცვილ მათრახს და ვინძლო არ
დაგეტოვო უყურადღებოთ.

სუსტი.

სამბრამიძე ამხანაგო ეშმაკო! რადგანაც სხვა
და სხვა ბოქაულური მიხეზისა გამო სამტრედიაში
ვერ ჩავდივართ ორიოდე მადლობის სიტყვა გადა-
ეცით ბ-ნს ვალერიანე რევიშვილს. მართალია ჩვენ-
ნის მხრით მოტყუებული დარჩა ბ ნი სევერიანე,
მაგრამ დანაკლისს ბოქაულები აუსრულებენ. თუ
ბოქაულები უღალატებენ, მაშინ მობრძანდეს ჩვენ-
თან ბაქოში და ყველაფრით დავაკმაყოფილებთ.
ადრესი ჩვენი: ბაქო მიხაილოვის „ბაღნიცა“:

სამტრედიიდან გაქცეულები.

ლაღიშიდან. ამხანაგო ეშმაკო! ძალიან გემ-
ღური, რომ მთელი რაქა-ლეჩხუმი დავივლია და
ჩვენი სოფელი ღადიში დავიწყნია, რა იქნებოდა
აქვსენტია და მისი მეუღლე სალომე გენახა, ერთ
ორ მათრახის კულს მათაც მიულოცავდი, ეგებ გა-
სწორდებოდენ და მით ეშველებოდა რამე ისედაც
ლატანჯულ ჩვენ სოფელეებს. აჯარ ვართ, ძმანო
ალარა. იმედია ამ მოკლე ხანში მაინც ინახულებ.
არც მათი შვილი პაქუღლია დივიწყო, ერთი ორი
მათრახი იმასაც უჭირე. როგორც სჩანს მავასაც
დაუწყია მშობლების ხელობა.

რიანის პირელი.

ძმითრი.

ეშმაკ! რომ კვალად განაგრძოს
შრომა, არ დიზაროსა,
შეახვი შენი კუდინი
ამ ჩვენ დიდებულ ვანოსა.
სოფელ ქვიზინი ქვიტირღებს
გვესტუმრა კაცი ნაქები,
რომელსაც განუშორებლათ
თ.ნ დაყობოდენ „სტრაჟები“.

წინ მოუძლოდა ბელადი
ბენელეთის მცველსა გმირებსა
და გულმოდგინეთ ეძებდენ
„ქვიტირელ მანვე პირებსა“.
მაგრამ არ მოყვა საკბილო
იმათ დაგებულ მახესა
და მოწყენილნი დაბრუნდენ
რაკი ვერარა ნახესა.

ნუ გვეგონება სახუმრო,
მკერდში სხვა უცემს გულია,
ხულიგანობას თაკილობს
სწავლული, დიდებულია.
ხალხის შემბრალე, მოყვასი,
მოლაყებ, ენა-გრძელია;
ან კი რიღასთვის დავმალათ
ვანოა ეს, შენგელია

უკულო ეშმაკი.

„სამრამაქულინი“ „ზაქაზმბი“.

სად ბაღაჯარბ. უმორჩილესად გთხოვო გამოვიგ-
ზანეთ რამოდენიმე ყანწი „სპურმაკუდინი“, ვინაიდან დიდი
მოთხოვნილებაა ადგილობრივ რკინის გზის მოსამახურეთა
შორის. ისე გურბიან ყუველგაზ პროგრესიულ საქმეს, რო-
გორც თათარი ღორის ხორჯს.

თქვენი მეგრელისყუა.

ყვირილა. სამა ყანწმა კუდინმა ვერ გასჭრა. გამო-
გვიგზავნეთ კდევ ორი ყანწი ბ. მ. ლ—მისათვის და ერ-
თიც ბ. ს. ლ—მისათვის, ენის დასამოკლებლათ. ამჟამად
ქარგლების ლოკაუტს აწარმოებენ.

სკურსპირელი.

მის უუეშმაკეულებს ბ-ნ „ეშმაკს“
გადასაცემათ საკუთარ ხელში

პეტრე სურგულაძისათვის.

ძმაო პეტრე! წერილს მოგწერ,
მოგახსენებ მოკითხვასა,
თან ერთ რამეს ყურში გეტყვი
მხოლოთ შენ და არა სხვასა:

ოქმის გამოკვეყნებაზე
რათ ამოზბდი, ძმაო, ვარსა?
თავმჯდომარეთ ნეიტრალურს
რატომ არ ირჩევი კაცსა?

სასამართლო ანაცვალებთ
ნაკაშიძე კნეინასა,
ჟარა სიმართლისა: თქმისა,
სიცრუის არ მოუბარსა.

ულვაში რათ შეირცხვინე,
წიხლი რათ ჰკარ სამართალსა?
ვაი შენისთანა მსაჯულს,
ვაი შენისთანა თავსა!..

კენტი.

ბ ა თ რ ძ ი

სძინავს ბათიშ. სძინავს რაღაც ძალდატანებულ უიმედო ძილით და არც ფიქრობს გამოფხიზლებას. ვაგვიქრა, წარსულს ჩაბარდა ის დრო, როდესაც ჩვენს პატარა, მაგრამ მაღლიან ქალაქში ცხოვრება სდულდა და გადმოდიოდა; როცა სხვადასხვა კუთხიდან მოსულ გემების გაცლა-დატვირთვის ძლივს ვასწრებდით... საერთო კრიზისმა და გაქირავებამ ჩვენც ჩაგვიკაუნა. ქუჩებში მოძრაობა დიდიდან საღამომდის თითქმის შეწყვეტილია. მუშტრებზე უკაცრავათ დარჩენილი ვაქრები დაღონებული სხედან დახლებში და ქონების შექენა-გამდიდრების ნაცვლათ გაკოტრება-გაღატაკებაზე ფიქრობენ. ქარხანა-ზავოდები გათენებისას თავისი ძლიერი საყვირით წინანდებულათ აღარ უხმობენ მრავალ რიცხოვან მუშებს. ობლათ დარჩენილი ნათის რეზერვუარები და ზავოდების ქვარტლიანი შენობები მხოლოდ ფიქრებს გვიორკეცებს.

საერთო ძილს ჩვენი ქალაქის „მამანიცი“; ჩაუძინებია. მართალია დრო გამოშვებით ისინი იკრებებიან ერთად, მაგრამ რაზე აქვსთ სჯა-ბაასი ალლახმა უწყის. მცხოვრებლებს კი ამით არც გვცხელა, არც გვთბილა; ქალაქის საქმეები ისევ აწეწილ-დაწეწილია. წვიმა-ავდრებზე ქუჩებში ისეთი ტბები ღვება, რომ ნავი ადვილად დაცურდება. თუმცა ამ სენის თავიდან აშორება არც იმდენათ სძნელო იყო, მაგრამ „მამები“ ასეთი საქმეებით თავს არ იტკენენ. ღამ-ღამობით ელექტრონის ფანრები სულთ-მოზრძივით ბეუტავენ და ქალაქი ხშირათ წყვილიაღში რჩება, მაგრამ არც ამაზე ფიქრობს ვინმე... ერთი სიტყვით, ყოველმხრივ ძილი, ძილი და ძილი!..

არ სძინავს მხოლოდ შავს ზღვას. ის ბობოქრობს, ხელობს, ეხეთქება ნაპირებს და ერთადერთი ქალაქის ბაღი, სადაც მცხოვრებლებს შეძლება აქვთ თავისუფალ დროზე სუფთა ჰაერი ჩაჰყლანონ, ღამის არის ქვეშ მოიტანოს!..

არ სძინავს სხვადასხვა გადამღებ სენს. ყვაილი, ქუნთრუშა და სხვა გადამღები ავთყოფობა საშინლათ მძინეარებს და ბევრს ისტუმრებს საიქაოს...

არ სძინავს ქურდ-ბაცაც მძარცველებსაც. საერთო კრიზისის და უშუშეგრობის წყალობით ნაძირალთა ლაშქარი დღითი-ღღე იზრდება, მავრდება და ღამის არის თავზარი დასცეს მცხოვრებლებს. ტაციობა-ქურდობის ზრდას ისიც უწყობს ხელს, რომ ამ უკანასკნელთ თავისი ნადავლის გასანაღდებლათ შორს არ სქირდებათ წასვლა და იქვე დღითი მზისით ასაღებენ. თუ ერთს მეზობელს მოსტა-

ცეს, მეორე მზათაა შეღავათიან ფასში ხელში ოღლოს ნაქურდალი.

ასე მოქმედებენ წვრილი ბაცაცები და ძმანი მათნი. მუქარის წვრილებს ხომ სათვალავი არ აქვს. ვისაც კი ყურ-გახვრეტილი გროშები გააჩნია, წერილს წერილზე უგზავნიან. „ან ფული, ან სულიო“; სწერენ. თავზარდაცემულმა მცხოვრებმა არ იცის როგორ აიშოროს თავიდან ხიფათი, ვის სთხოვოს შველა. გასული წლის მიწურულში მცხოვრებლებმა რამდენჯერმე გამართეს კრება მუქარისტებთან საბაროლველ ზომების გამოსანახავათ, მაგრამ ვერაფერს გახდენ და საქმე არააით დასრულდა.

ცხოვრება ბათიშში საშინლად გაძვირდა. სანოვაგეზე ფასი დღითი-ღღე მატულობს. ამ ბოლო დროს ქალაქს ხორცის ნაკლებობა დაეტყო. მეყასბეები უბრალო მყიდველებს ხორცზე უარს ეუბნებინ და მცხოვრებლებს მშრალზე სტოვებენ. მიზეზათ იმას ასახელებენ, რომ თოვლის გამო გზები შეკრულია და საქონლის მორეკა გასქირდაო. ქალაქის „მამანიცი“ მხოლოდ ნიხრის აწვეით შველიან საქმეს.

შ. გოფოძე.

სიღნაღლის ნატმრა.

ნეტავი რადმე მაქცია
ეშმაკათ ვაღამაქცია
ეშმაკის მათრახით ხელში
ქიზიყში გამომაქცია.

სამათრახენი აქ ჩვენში
გაჩნდენ ამ ცოტა ხანშია
ისეთი მივცხო თვითელს
ყრყოლა აუტყდეთ ტანშია.

ისე ვთუქამღი გასპარას
ცერკვივით მაღლა ხტებოდეს
არა თუ პოლიციამში,
ფეხზედაც ვეღარ ღვებოდეს.
ამირალოვი საქულა
მათრახის შიშით კვდებოდეს,
ნეუსტოიკის დაწერა
რო ვეღარ ეხერხებოდეს.

ქალაქის თავსა ვართანას
იქმნება მოუხდებოდეს?
ერთი ორიოდ ვურტყამღი,
რო კასას რამე რჩებოდეს.

ეგებ სიღნაღის ქუჩებსა
დაგვა მით ეღირსებოდეს,
სუფთა ქუჩების დანახვით
ვართანა ჯავრზე სქდებოდეს.

სიგრძით მათრახი აქედამ
ვაქიშში ვაღასწვდებოდეს
ვაქირის მღღელვლსა ბარანბოვს
ზედ დასაჯლომზედ ხედებოდეს,
ეგები აღსარების დროს

ლამაზ ქალს დაესწებოდეს პირში ნერწყვი. მოსულს, ლოცვის დროს ენა არ დაებმებოდეს.

ეგებ აუხიზლოს მათრახმა ეზნით არ დაითვებოდეს ამბორათ აღსარებაზე მისკენ არ დიხრებოდეს.

შაჰნაზას ისე ვუქირო სიზმარში აგონდებოდეს, მისი ძმა ბერი ხირსაზე იქნებ შიშითა ქრებოდეს.

თუ არ ვმოლტავდი ბენაიეს მათრახი გამოტყდებოდეს და იქნებ ტაკლიკიშვილი სიკო ვეღარას შვრებოდეს.

შიშისგან თავზარ დაცემულს პირს ნერწყვი გაუშრებოდეს და კარდენახში ფოხროსა სასა მილათ ჩაუწყდებოდეს.

ხილზე მოვარტყა მელიტონს სიკვდილი ენატრებოდეს, პეტრე დარჩაშვილს, გადაეკრა სოფელს არ ეღაფებოდეს

მეწყინე.

ნიკაშოლი.

(ძველად სიხუმრი)

ისე მრცხვინია, ისე მრცხვინია, თითქო ვისმეს რკინის გზას დაჯიარებოდა და მომეტეულებინოს. მრცხვინია, რომ კარგა ხანია რაც ჩემმა მამა კშმაკა აქეთ გამომგზავნა, მივიღე ნიკაშოლი ჩამაბარა და მე კი ისე დავამბუნდი, რომ ამდენ ხანს, განსაკუთრებით ამ სახალალოდით მომდობლობას სულ მიღათ დავივიწყე, მაგრამ ის რაც იყო, იყო, წავადა და აწი მიხინ ვეცდები მატრეკმულან ნიკაშოლელს: არ დავტოვო გულჩაყვლილი. ვფიციკ, მათთვის არ დავაშურა „მათრახი“ და არც „სპერმაკულინი“.

დღეს დღეობით „მრბათ“ სულ ცოტათი დავკმაყოფილდები და ძიერთვისა კშმაკის ყურადღებას ჩვენს საპოსტო მანქანებზე. როცა მისი აქეთ ჩამოსვლა აუცილებელი სპორტო დარჩება. არ დავივიწყოს შემიძღვი: უმარვედეს ყოვლისა, უნდა შეხვადეთ სასტოში და მათრახი დინორთა მიაქან მოაქნათ. წარმოიდგინეთ ნიკაშოლის უბედურება. დუშაში ერთ ორს თუ სახვთ ისეთს მათრახი რომ არ სწიროდეს, თორემ სხვა უკვლას სამათრახდა. მოგესხენებათ ქლაქმა ნიკა რკინის გზის მოსტანათ გავსაგანა, და ესლას ცალადიერ ცლივის მადის თურმე სარკინისგზო ფულებით, ისე გასუქებულა ეს კიდევ არაფერი. ჩაუყვით სხლა „წვირამაღეს“. რას გავს ძვირფასო ეშმაკო, აქაური ქუჩები? მგონი შენც გავტირადება გავლას! რას გავს მათი „პოკონი კამანდა“? სამ დღეს ტენსლეს ვერ აქრბის! რას გავს სამკითხველო!.. კვლავ-

ბი თერთი აქვს მართალია, მარა წასაკითხავი კი, არაფერი!.. უკაცრავთ, ცოტა შემდეგ: წასაკითხავი არის „კავკასია“ და „ნოვო ვრემია“. მერე ვის უნდა ეს?.. ბნ ნიკიფორ სემიონჩის, ღუმში რომ ზის, შესავალს! რას ნიშნავს, რომ ამ სახალალოდ ზედმეტი ვამაგირებოდა და საჩუქრებიც მართო კანცელიარიის მოსამსახურეებს დაურიგეს?.. ან ეს რამდენათ მოსწონია, რომ ანკარიშები აურეგიათ, და სხლა ვიღაც „დიდ ბუზკალტერს“ იწვევენ 4000 მანკათა მხალათ ამ აბეული ანკარიშის გასასწორებლათ?.. კიდევ ეს რა არის, რომ... მარა მარა! ნუ თუ კიდევ საჭიროა რამეს თქმა, რომ „დეუსიტებს“ საზოგადო და კერძოთ „მოთავის“ მაქსაგონის ღამაზათ აუტრელი აურეგო?... მგონი, არა! მამ, მოსცხე გულიანთ! და აი, ეს წყრელიც ჟიბეში გქონდეს, რომ ჩამოსვლის ხანს ეყოვლივე დაწვრილებით ასრულია, რაც აქ გითხარი!

აქედან ბუღვარზე გამოსვლა. ნუ კი გაწეინება, და თუ გინდა ბუღვარისტოთ ავან-ჩავანი გაიგო, ცოტა ხანს მოარმიყის რილი უნდა შესრულიო. ამისთვის დიდი შრომა არ არის საჭირო: მიიღებ უგბათ სტუდენტის ან გიმნაზისტის (მარა უკვკვლით ღამაზის) სასეს და ცოტას გაივლ-გამოივლი ნავთსადგურიდან ბუღვარამდე, ბუღვარიდან კიდევ ნავთსადგურამდე და ამსობაში შენ შემოგვხვება რკრფანებისც გინდა... ბარიშები. გეფიციკები ტარტაროზს, ამდენ ბუღვარისშით გატაცებულ ბარიშას, ნიკობურგ № 1-ის ბუღვარსუელც ვერ სახავ!.. შენც თუ გინდა, როგორც გითხარი ტნობების შეკრება, უნდა მოევი მათი ჩუკლეებისმებრ იქითურს, აქითურს; ფილოსოფიურს, მეცნიერულს; მორალურს, რეალურს; ვულკარულს, კვანტისტურს და უცებ, როცა გაიტაცებს მათ შენი „სხვას და სხვას ტემასკა“ ლექცია, იშაშვდებ მათრახს და... შენი იმედი კი შაქვს, გულჩაყვლილი არ დამრბობან. მათ შორის, უკვკვლია რამოდენიმე „სუხიო“ კავალერიც მოევიება, მარა არ დინდო...

მარადის ნიკაშოლელთა კეთილის მსურველი კონტრ-კრეისერი.

P. S. ძვირფასო ეშმაკო! სხლო მომავალში საჭირო იქნება რამოდენიმე დიდათ წარჩინებულ, ზიროთვის თქვენი ორიგინალური წამალი „სპერმაკულინი“. მხათ ბქონდეთ, ელოდეთ დექამს. როდის იქნება საჭირო თქვენი ჩამოსვლა, იმასაც განტობები!..

შენი კონტრ-კრეისერი.

განმაცანა.

იგი ვინ იყო, ზირველათ იყო მარქსის მოძღვრების თანამგონობელი? მავრამ მობუკრდა, ზრთელტარის ზრდა, აწ კი შეიქმნა მარქსის შემობელი?

იგი ვინ იყო,
 შეორეთ იყო,
 ფედერალისტა მწარე დამტყველი?
 მაგრამ აქაცა,
 წარსულს წაბაძა,
 სხვა გზა, რომ სხვა ქვეყნის დამსხსნელი?
 იგი ვინ იყო,
 მესამეთ იყო,
 სინდიკალისტა სული და გული?
 მაგრამ რა ვნახე!
 ის დაფინასე,
 ამ არჩევნითაც შეუწყებუელი!
 ესლავ კი არის,
 ფოვოდან არის,
 სლავ თბილ-ტბილი სკაბილა არის;
 მაღალ ახრებით,
 რისით, ფრახვეით,
 მართლეს არ გეტყვის, ფოვლად ტრუ არის.
 ჰა, გამოიცან?
 რათ, ვერ იცან?
 შენ კი გაგისჯდეს დელო მიწანი;
 კნო, იგია
 ხეუნი გიგია,
 როგორ არ იცო მისი მიხანი.

რუქა.



როგორ გამოიცან?

14 იანვარს ბათუმში გაიმართა ქართული ტრადიციული საღამო. ქართული საღამო რას ქართული იქნებოდა (და იგიც ტრადიციული) თუ ქართულად არ გადაკრავდენ. გადაკრეს კიდეც... ყელის „მანს“ კისრის ფაღარათი მოჰყვა... ბეო... დაიძახა ერთმა და „საცნაურ ყო ნაყოფი ჭამადისა და სმადისა“.

— ეს უთუოდ ესლავი იქნება სთქვა ერთმა უბარტიომ, როგორ გამოიცანიო, შეეკითხნენ?

— ეს რომ ფედერალისტი ყოფილიყო უფრო დიდს... მთელ მთელ სუკს ასაქმებლაო! გესლიანად უპასუხა უბარტიომ.

ავ-ეია.

„ეშმაკის მატრახნის“ ფოსტა.

ჯუმათი. ივან-კაცს, იქნება მართალია, თქვენი წერილი ჯუმათის კასირის შესახებ, მაგრამ რედაქცია ვერ დაბეჭდავს; მიზეზი გახლავთ ისა, რომ ხშირათ მართლა შეიძლება კასირს დაავიწყდეს ფულის მიცემა და უფრო ხშირათ ხურა არ დაუბრუნებს. მართა ზემბულძის ხომ არ ემართება ასეთი საქმე?

ბიათურა. მუშა აღის, როგორ შეიძლება ბნოალი, ასეთი წერილის დაბეჭდვა! შეიძლება თივით მოვარე ბიქტორ მიქაბერიძეს მართლაც „შესცდეს“ წონაში, მაგრამ განზრახ მოზარეს რომ ლი ვაჭარი იკადრებს, რედაქცია არ თანახმაა თქვენს აზრს.

ბიათურა, № 17. არ ვარგა და არ დაიბეჭდება.

ლაილაში. ნიკო ჯანოვეს, თქვენ მიერ სამედიკატორო სასამართლოში გამოწვეული ბ-ნი ოტსტანთი ამ ემად თფილისში არ იმყოფება. რედაქციამ მას აცნობა თქვენი განზრახვა და შემდეგ ნომერში ალბათ პასუხსაც მიიღებთ.

თაილისი. ტუხს, თქვე დალავილო თუ თფილისში სკოვრობთ უმჯობესი არ არის რედაქციას მოვლაპარაკოთ?!

ძუთაისნი. ყვირილელ კულა-მელას, თქვენი ლექსი „ქუთაისის გიზნეილების მარსკლოზა“ არ იბეჭდება უმთავრესათ იმ მოსაზრებით რომ თუმცა ხშირია მოსწავლეთა შორის შანტაჟი და სხვა ამგვარი უზნეობა, მაგრამ ეს არ იქმის საერთოთ ქუთაისელ გიმნაზისტებზე.

ოფურბათი. ვლაცას, თქვენი წერილი შესახებ ესლავა მეწიქვილის მიერ ახალგაზრცა ქალების ექსპოზიციისა არ დაიბეჭდება, ვინაიდან ორი წინადადების მეტი ვერ გავარდით.

სად. უჩ—აჯი. ნორცხვას, დაუთმობს რედაქცია თქვენს წერილებს ადგილს თუ არა, ამის თქმა ახლა არ შეიძლება. თუ სავარგისი იქნება რატომაც არ დაუთმობს!

ძუთაისნი, უჩინ-მარინს. თქვენი ლექსი არ იბეჭდება იმიტომ, რომ წერილს სახელ-გვარი არ აწერია და „უჩინ-მარინის“ ფსევდონიმით ჩვენ მარტივიდან ვწერდით წერილებს.

„ეშმაკის მატრახნის“

რედაქციისაგან.

მოვაგონებთ წინანდელ ავენტებს, რომ ზოგიერთ მათგანზე დარჩენილია გაყიდული ნომრების ფული და მოვალენი არიან გამოუგზავნონ რედაქციას.

წინააღმდეგ შემთხვევაში რედაქცია სხვა ზომებს მიმართავს და იმათ სიასაც გამოაქვეყნებს.

საჭიროა აგრეთვე ვიცოდეთ დარჩენილი ნომრების რაოდენობა.

აღრესი: Тифлясь, типография „Пром“, Т. Бол-квადзе.



რაქველი „წმინდა გიორგი“

რაქველი „წმინდა გიორგი“
 ერთობ ძლიერი ხატია...
 „სორაპანის“ სტამბის მუშები
 უმუშტოთ არცა დატია.
 ხელთა ჯუპურია თილისსმა
 ქანქართა ანდამატია,
 მეზურე რაქველებისგან
 მკიდრო დააწყია პარტია.
 „სოციალ უნილობაშები“
 დარაზმა „სბორჩიკებადა“
 და ააჭყუა მლოცველებს
 გროში თუ რამე ებადა.
 წარმოუვლინა სანაცვლოთ
 „ცის ნამი“ მრავალ ქებული,
 ვითარცა თითონ „გიორგი“
 აზრიდან გადღებული.
 თვინიერ დაპირებისა
 მეზურეთ ინტერესებსა
 არად ავღებდის, ბეჭდვლის
 „წმინდა გიორგის“ ლექსებსა.
 ბოლოს მიუხვდენ რაქველნი
 და ამა „წმინდანს“ ძრახავენ,

თუმცა „ყვევისა ამისგან
 კაკალს ვეროდეს ნახავენ“.

კი.

გურული საღმრთო ლექსები
 (ძველათ განაგონი).

თელი შენი ოსეთად ღირს, და წამწამი არაბეთად,
 თმა ჩოჩხათათ, წარბი ღლესათ, წინ შემოაყრა ოხურგეთად,
 შენთან ხაგნა და ალერსი საიქიოს ნათლის სვეტათ.

ამ საჩაგელ დროში მყოფნი ვეშვავსებით მუდამ დამ-
 თვრალს
 უბრალო ცოდის წამებით არ გვაძლიევენ ჩვენ სამართალს,
 მათ ჰქონიათ კონტრაბანდათ ვითომ გზრდავთ მუდამ ფართალს
 დელილოცა მისი ხანა ვისაც უთქვამს გირი მართალს.

სიყვარული ვერ შეგატყვე არ მომწყერე ბარათი
 პომიძელე და გამაგლე ვითომც ძველი ვალათი,
 სიყვარული გენაცველუ არ იქნება ძალათი
 ოხრათ მრჩება ძველი ჩიხა და ახალი ხალათი.

სიმღიდრე რა სახმარია, ის შეავედს თიხს ილოკდს
 ასი ათასი მანათი გამიბრას, ქინძდეს ბოლოკდს.

რედაქტორ-გამომცემელი თ. ბოლქვაძე.